

Regeringskansliet

u.remissvar@regeringskansliet.se

(kopia till annika.jaremo@regeringskansliet.se)

Remissvar över betänkandet ”Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar” (SOU 2023:31), dnr U2023/02078

Om Jönköping University

Jönköping University (JU) är en stiftelsehögskola som kännetecknas av internationalisering, entreprenörsanda och en stark regional förankring. JU bedriver i huvudsak forskning och högskoleutbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Som en del av vårt nära samarbete med näringsliv och samhälle bedriver JU sedan länge även eftergymnasiala utbildningar utanför högskolesystemet, såsom förutbildning (basår) och yrkeshögskoleutbildning. I dagsläget har vi ett 30-tal yrkeshögskoleprogram och en s.k. kort yrkeshögskoleutbildning.

Sammanfattning

JU håller med om huvuddragen i utredningen. Yrkeshögskolesystemet fungerar i stort väl men lider av växtvärk och är i behov av bättre stödsystem.

JU menar att den mest akuta av de stora förändringar som utredningen föreslår är att få till ett gemensamt system för antagning där sökande inte kan söka och antas till ett obegränsat antal utbildningar. Samtidigt är det viktigt att inte försvåra lokal antagning och antagning baserad på reell kompetens.

JU vill betona vikten av att den statliga finansieringen av yrkeshögskolan tar hänsyn till utbildningsanordnarnas stödsystemsrelaterade kostnader.

Tvärtemot utredningen skulle JU välkomna ett särskilt system för godkännande av utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan. JU föreslår att det inrättas ett system där certifierade utbildningsanordnare kan ansöka om och beviljas rätt att bedriva utbildning inom ett visst område under en längre tid, förslagsvis tio år. Det skulle göra det möjligt för anordnare att bygga ännu mer långsiktiga relationer med arbetslivet och, efter samråd med arbetslivet och Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH), bedriva rätt utbildningar vid rätt tidpunkt utan en arbetskrävande ansökningsomgång för varje utbildning.

För att yrkeshögskolesystemet ska vara hållbart är det centralt att det även fortsättningsvis präglas av arbetslivets inflytande över såväl utbildningsutbud som utbildningarnas genomförande.

Kommentarer till enskilda delar av betänkandet

I detta avsnitt kommenterar vi de delar av betänkandet som vi har bedömt som mest angelägna att kommentera.

4.8.1 Förslag om ett gemensamt system för ansökan – Uppdrag att genomföra en förstudie
JU är positiva till förslaget. Det är av största vikt att det så snart som möjligt inrättas ett system där sökande rangordnar utbildningsalternativ och inte kan söka och antas till ett obegränsat antal utbildningar. Nuvarande ordning innebär utmaningar när det gäller att dimensionera utbildningar och att genomföra utbildningar med hög kvalitet.

JU håller med utredningen i att ett gemensamt system för ansökan behöver utformas på ett sätt som gör att antagningsprocessen även i fortsättningen präglas av arbetslivets inflytande och har ett tydligt utrymme för lokal anpassning.

5.8.1 MYH ges i uppdrag att i samverkan med Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) utforma ett nytt system för studiedokumentation
JU instämmer inte i förslaget. JU delar utredningens uppfattning att det behövs ett förstärkt system för studiedokumentation för yrkeshögskoleutbildningar men önskar att MYH får i uppdrag att fortsätta undersöka möjligheten att ansluta yrkeshögskolan till Ladok.

6.10.1 Det bör finnas möjlighet till progression inom yrkeshögskolesystemet
JU ser positivt på möjligheten till progression inom yrkeshögskolesystemet.

6.10.2 Fördjupningsutbildningar bör kunna leda till en kvalificerad yrkeshögskoleexamen
JU är positiva till fördjupningsutbildningar som leder till en kvalificerad yrkeshögskoleexamen. JU menar dock att det är olyckligt att begränsa fördjupningsutbildningarnas utformning genom att kräva att de ska ha en viss längd. Det som avgör huruvida en yrkeshögskoleutbildning ska leda till en kvalificerad yrkeshögskoleexamen bör bara vara om adekvat nivå uppnås i utbildningen.

6.10.3 En ny bestämmelse om att utbildning får avslutas med en kvalificerad yrkeshögskoleexamen och mer ändamålsenliga läranderesultat
JU instämmer i huvudsak i förslaget. Se dock invändningen under 6.10.2 ovan.

6.12.2 Förslag om LIA i framtidens yrkeshögskola
JU motsätter sig förslaget. JU ser det som onödigt att göra lärande i arbetslivet (LIA) obligatoriskt för fler typer av yrkeshögskoleutbildningar, eftersom det ligger i systemets natur att LIA är en integrerad del av utbildningarna. Om förslaget införs bör MYH:s möjligheter att bevilja undantag vara stora, förutsatt att undantagen görs utifrån arbetslivets krav.

7.8.1 Fortsätt att förenkla processerna vid ansökan
JU ser positivt på en förenkling av ansökningsprocessen.

7.8.2 Stimulera utbildningsmiljöer som skapar förutsättningar för investeringstunga utbildningar i ett flexibelt system
JU är positiva till förslaget. Systemet behöver ha en bättre finansiering för de investeringstunga utbildningarna, och det behövs långsiktighet för att bygga upp utbildningsmiljöer tillsammans med branscher och arbetsliv. Det vore dock välkommet om utredningen också tog in de behov som finns i övrig eftergymnasial utbildning och i forskning.

8. Godkännande av utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan

Tvärtemot utredningen skulle JU välkomna ett särskilt system för godkännande av utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan. JU föreslår att det inrättas ett system där certifierade utbildningsanordnare kan ansöka om och beviljas rätt att bedriva utbildningar inom ett visst område under en längre tid, förslagsvis tio år. Det skulle göra det möjligt för anordnare att bygga ännu mer långsiktiga relationer med arbetslivet och, efter samråd med arbetslivet och MYH, bedriva rätt utbildningar vid rätt tidpunkt utan en arbetskrävande ansökningsomgång för varje utbildning.

Yrkeshögskolesystemets ökade professionalisering gör att det finns goda förutsättningar att bygga upp såväl regionala som branschmässiga utbildningsmiljöer som på ett mer resurseffektivt sätt kan uppfylla arbetslivets krav. Det kräver dock att dagens system kompletteras med ett mer långsiktigt system. Det senare skulle vara lämpligt att kombinera med det som diskuteras i kapitel 7.

9.3.6 Överväganden om entreprenad inom yrkeshögskolan

JU instämmer i utredningens bedömning att det inte föreligger ett behov att reglera när en utbildning får läggas ut på entreprenad.

9.4.2 Bestämmelsen om utbildningsanordnarens ansvar flyttas till lag

JU är positiva till förslaget.

10.4.5 Delvis nationellt likvärdigt innehåll behöver inte regleras

JU delar inte utredningens bedömning. JU menar att nationellt likvärdigt innehåll i görligaste mån ska undvikas för *hela* utbildningar. Däremot har det en plats som en *begränsad del* av en utbildning.

En yrkeshögskoleutbildning ska bygga på arbetslivets behov, och med en struktur där hela utbildningar har nationellt likvärdigt innehåll kan inte arbetslivets behov av kompetens tillgodoses lika bra. En utbildning behöver kunna ändras för att tillgodose regionala eller andra behov som finns i delar av branscher.

Utbildningar med nationellt likvärdigt innehåll försvårar också utveckling av innehållet, och det finns en stor risk att det likvärdiga innehållet med tiden blir allt mindre relevant för arbetslivet. Om yrkeshögskolesystemet ska kunna behålla sin unika flexibilitet, behöver varje utbildningsledningsgrupp kunna göra nödvändiga förändringar i utbildningen för att möta de behov som finns just där och då.

10.5.2 Certifieringar och krav från branschen bör inte vara ett krav för att ingå i yrkeshögskolan

JU instämmer i utredningens bedömning.

10.6.3 Utbildningarnas namn behöver inte begränsas

JU håller med om att det inte finns ett behov att reglera en utbildningsanordnarens möjlighet att välja namn på sina utbildningar. Det bör vara branschens sak att bestämma yrkestitlar.

Däremot finns det ett behov att i vissa fall kunna använda ”yrkeshögskole-” i utbildningsnamnet. Ett exempel är ingenjör, där det finns ett antal vedertagna nivåer: gymnasieingenjör, högskoleingenjör och civilingenjör. Det borde kunna införas en gemensam benämning för yrkeshögskolans utbildningar med ingenjörfokus, t.ex. yrkeshögskoleingenjör. JU föreslår att MYH får i uppdrag att tillsammans med berörda branscher reda ut dessa benämningar och möjliggöra för utbildningar där benämningarna

förekommer. Det behövs en tydlighet i inriktnings- och nivåskillnad där snarlika benämningar används i flera olika utbildningssystem.

11.10.1 Fler platser på yrkeshögskolans program och kurser

JU är positiva till förslaget att utvidga yrkeshögskolan med permanenta medel både för program och kurser.

12.8 Övervägande om överföring av ett fjärde tekniskt år till yrkeshögskolan

JU instämmer i utredningens avrådan från att göra en överföring av vidareutbildning motsvarande ett fjärde tekniskt år till yrkeshögskolan.

I detta ärende har rektor Agneta Marell beslutat. Kvalitetshandläggare Daniel Eriksson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Salem Seifeddine, prorektor, och Robert Gunnarsson, vicerektor för utbildning, deltagit.

Agneta Marell
Rektor, Jönköping University